

XXVIII. PHẨM THÁN CHÚNG ĐỨC

01

Khi ấy, trời Đế Thích bạch với Thiện Hiện: Bạch Đại đức! Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành là Ba-la-mật-đa lớn, là Ba-la-mật-đa vô lượng, là Ba-la-mật-đa vô biên. Các bậc Dự-lưu học pháp này thì đắc quả Dự-lưu; các bậc Nhất-lai học pháp này thì đắc quả Nhất-lai; các bậc Bất-hoàn học pháp này thì đắc quả Bất-hoàn; các bậc A-la-hán học pháp này thì đắc quả A-la-hán; các bậc Độc-giác học pháp này thì đắc quả vị Độc-giác; các đại Bồ-tát học pháp này thì có khả năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột.

Thiện Hiện bảo: Đúng vậy! Đúng vậy! Như ông đã nói! Kiêu Thi Ca! Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành là Ba-la-mật-đa lớn, là Ba-la-mật-đa vô lượng, là Ba-la-mật-đa vô biên. Kiêu Thi Ca! Hoặc quá khứ, hoặc hiện tại, hoặc vị lai, các bậc Dự-lưu học pháp này thì đắc quả Dự-lưu; các bậc Nhất-lai học pháp này thì đắc quả Nhất-lai; các bậc Bất-hoàn học pháp này thì đắc quả Bất-hoàn; các bậc A-la-hán học pháp này thì đắc quả A-la-hán; các bậc Độc-giác học pháp này thì đắc quả vị Độc-giác; các đại Bồ-tát học pháp này thì có khả năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng đắc quả vị giác ngộ cao tột

Kiêu Thi Ca! Vì sắc là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì thọ, tưởng, hành, thức là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì sắc uẩn v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiêu Thi Ca! Vì nhãn xứ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì nhãn xứ v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiêu Thi Ca! Vì sắc xứ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì sắc xứ v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói

là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì nhãn giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì nhãn giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì nhĩ giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì nhĩ giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì tỷ giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì tỷ giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì thiệt giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì thiệt giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì thân giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì thân giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì ý giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì ý giới v.v... khoảng trước,

giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì địa giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì thủy, hỏa, phong, không, thức giới là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì địa giới v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì Thánh đế khổ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì thánh đế tập, diệt, đạo là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì Thánh đế khổ v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì vô minh là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì vô minh v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì cái không nội là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì cái không ngoại, cái không nội ngoại, cái không không, cái không lớn, cái không thắng nghĩa, cái không hữu vi, cái không vô vi, cái không rốt ráo, cái không không biên giới, cái không tản mạn, cái không không đối khác, cái không bản tánh, cái không tự tướng, cái không cộng tướng, cái không tất cả pháp, cái không chẳng thể nắm bắt được, cái không không tánh, cái không tự tánh, cái không không tánh tự tánh là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì cái không nội v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì chơn như là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì chơn như v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói

là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì bồ thí Ba-la-mật-đa là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì bồ thí Ba-la-mật-đa v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì bốn tịnh lự là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì bốn vô lượng, bốn định vô sắc là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì bốn tịnh lự v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì tám giải thoát là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì tám giải thoát v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì bốn niệm trụ là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì bốn niệm trụ v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì pháp môn giải thoát không là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì pháp môn giải thoát không v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì năm loại mắt là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì sáu phép thần thông là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì năm loại mắt v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì mười lực của Phật là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì mười lực của Phật v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì pháp không quên mất là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì tánh luôn luôn xả là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì pháp không quên mất v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì trí nhất thiết là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì trí nhất thiết v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì tất cả pháp môn Tam-ma-địa là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì Dự-lưu là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì Dự-lưu v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì Dự-lưu hương, Dự-lưu quả là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì Nhất-lai hương, Nhất-lai quả, Bất-hoàn hương, Bất-hoàn quả, A-la-hán hương, A-la-hán quả là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì Dự-lưu hương, Dự-lưu quả v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì Độc-giác là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì Độc-giác hướng, Độc-giác quả là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì Độc-giác v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì đại Bồ-tát là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì Tam-miệu-tam Phật-đà là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì đại Bồ-tát v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì pháp của đại Bồ-tát là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì quả vị giác ngộ cao tột là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì pháp của đại Bồ-tát v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Vì Thanh-văn thừa là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn; vì Độc-giác thừa, Vô-thượng thừa là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn. Vì sao? Vì Thanh-văn thừa v.v... khoảng trước, giữa, sau đều chẳng thể nắm bắt được nên nói là lớn. Vì chúng lớn, nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng nói là lớn.

Kiều Thi Ca! Do duyên cố này nên tôi nói: Vì sắc v.v... là lớn nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng lớn.

Kiều Thi Ca! Vì sắc vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì thọ, tưởng, hành, thức vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của sắc uẩn v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của sắc uẩn v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên sắc uẩn v.v... cũng vô lượng. Vì sắc uẩn v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì nhãn xứ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của nhãn xứ v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là

vô lượng. Kiêu Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của nhãn xứ v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiêu Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên nhãn xứ v.v... cũng vô lượng. Vì nhãn xứ v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiêu Thi Ca! Vì sắc xứ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của sắc xứ v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiêu Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của sắc xứ v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiêu Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên sắc xứ v.v... cũng vô lượng. Vì sắc xứ v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiêu Thi Ca! Vì nhãn giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của nhãn giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiêu Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của nhãn giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiêu Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên nhãn giới v.v... cũng vô lượng. Vì nhãn giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiêu Thi Ca! Vì nhĩ giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của nhĩ giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiêu Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của nhĩ giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiêu Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên nhĩ giới v.v... cũng vô lượng. Vì nhĩ giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiêu Thi Ca! Vì tỷ giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của tỷ giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiêu Thi Ca!

Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của tỷ giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên tỷ giới v.v... cũng vô lượng. Vì tỷ giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì thiết giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì vị giới, thiết thức giới và thiết xúc cùng các thọ do thiết xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của thiết giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của thiết giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên thiết giới v.v... cũng vô lượng. Vì thiết giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì thân giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của thân giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của thân giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên thân giới v.v... cũng vô lượng. Vì thân giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì ý giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của ý giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của ý giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên ý giới v.v... cũng vô lượng. Vì ý giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì địa giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì thủy, hỏa, phong, không, thức giới vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của địa giới v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của địa giới v.v... cũng như vậy, chẳng thể

nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên địa giới v.v... cũng vô lượng. Vì địa giới v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì Thánh đế khổ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì Thánh đế tập, diệt, đạo vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của Thánh đế khổ v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của Thánh đế khổ v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên Thánh đế khổ v.v... cũng vô lượng. Vì Thánh đế khổ v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì vô minh vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của vô minh v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của vô minh v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên vô minh v.v... cũng vô lượng. Vì vô minh v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì cái không nội vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì cái không ngoại, cái không nội ngoại, cái không không, cái không lớn, cái không thắng nghĩa, cái không hữu vi, cái không vô vi, cái không rốt ráo, cái không không biên giới, cái không tản mạn, cái không không đối khác, cái không bản tánh, cái không tự tướng, cái không cộng tướng, cái không tất cả pháp, cái không chẳng thể nắm bắt được, cái không không tánh, cái không tự tánh, cái không không tánh tự tánh vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của cái không nội v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của cái không nội v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên cái không nội v.v... cũng vô lượng. Vì cái không nội v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì chơn như vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì pháp giới, pháp tánh, tánh

chẳng hư vọng, tánh chẳng đổi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của chơn như v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của chơn như v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên chơn như v.v... cũng vô lượng. Vì chơn như v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì bố thí Ba-la-mật-đa vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của bố thí Ba-la-mật-đa v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của bố thí Ba-la-mật-đa v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên bố thí Ba-la-mật-đa v.v... cũng vô lượng. Vì bố thí Ba-la-mật-đa v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì bốn tịnh lự vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì bốn vô lượng, bốn định vô sắc vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của bốn tịnh lự v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của bốn tịnh lự v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên bốn tịnh lự v.v... cũng vô lượng. Vì bốn tịnh lự v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiền Thi Ca! Vì tám giải thoát vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của tám giải thoát v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiền Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của tám giải thoát v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiền Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên tám giải thoát v.v... cũng vô lượng. Vì tám giải thoát v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì bốn niệm trụ vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của bốn niệm trụ v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của bốn niệm trụ v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên bốn niệm trụ v.v... cũng vô lượng. Vì bốn niệm trụ v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì pháp môn giải thoát không vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyên vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của pháp môn giải thoát không v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của pháp môn giải thoát không v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên pháp môn giải thoát không v.v... cũng vô lượng. Vì pháp môn giải thoát không v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì năm loại mắt vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì sáu phép thần thông vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của năm loại mắt v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của năm loại mắt v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên năm loại mắt v.v... cũng vô lượng. Vì năm loại mắt v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì mười lực của Phật vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của mười lực Phật v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của mười lực Phật v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên mười lực của Phật v.v... cũng vô lượng. Vì mười

lực của Phật v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì pháp không quên mất vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì tánh luôn luôn xả vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của pháp không quên mất v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của pháp không quên mất v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên pháp không quên mất v.v... cũng vô lượng. Vì pháp không quên mất v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì trí nhất thiết vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của trí nhất thiết v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của trí nhất thiết v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên trí nhất thiết v.v... cũng vô lượng. Vì trí nhất thiết v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Kiều Thi Ca! Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng; vì tất cả pháp môn Tam-ma-địa vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng. Vì sao? Vì lượng của tất cả pháp môn Đà-la-ni v.v... chẳng thể nắm bắt được nên nói là vô lượng. Kiều Thi Ca! Thí như lượng của hư không chẳng thể nắm bắt được, lượng của tất cả pháp môn Đà-la-ni v.v... cũng như vậy, chẳng thể nắm bắt được. Kiều Thi Ca! Vì hư không vô lượng nên tất cả pháp môn Đà-la-ni v.v... cũng vô lượng. Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni v.v... vô lượng nên Bát-nhã-ba-la-mật-đa mà đại Bồ-tát tu hành cũng vô lượng.

Quyển Thứ 98

HẾT